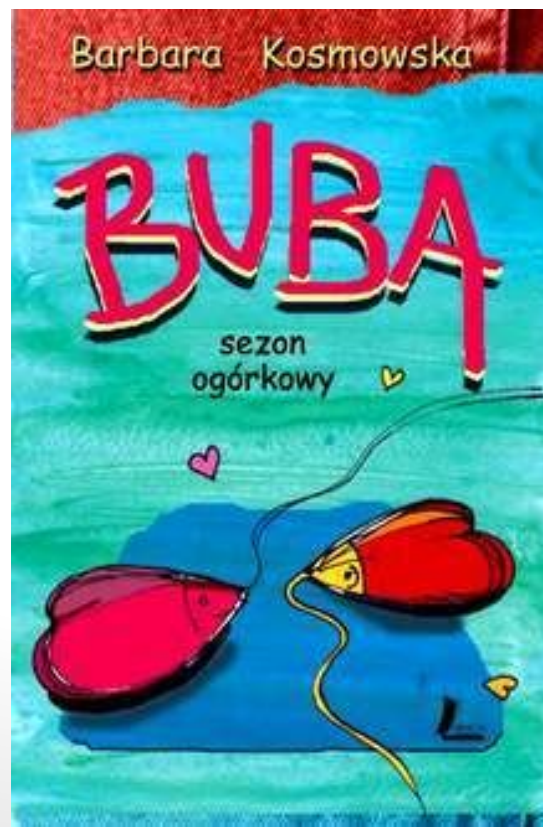

Моральні проблеми у романі Барбари Космовської «Буба: мертвий сезон»

...ми знаємо одне одного настільки, наскільки одне одному довіряємо.

Барбара

Космовська.

Проблема	Її художнє втілення в творах про Бубу
Батьки й діти (розуміння - нерозуміння)	У кожній родині своє пекло: Буба та її батьки- мати Марися й батько Павло та дід Генрик; Агата та її батьки; Зузка та її мати; Мілош та його батьки
Дідусі й бабусі та онуки	Буба й дідусь Генрік, Буба й баба Рита
Взаємини чоловіка й дружини	Батьки Буби, сестра Олька й Роберт, батьки Агати
Родина й суспільство	Кар'єризм Бубиних батьків
Чесність і шахрайство	Мамині видавці й продюсери (Протек), шахрай Ксавер, Сталін
Алкоголізм, наркоманія, азартні ігри	Батько Агати, дід Генрик, Агата, подружжя Манчаків, пан Клеменс, Сталін
Проблеми першого кохання	Буба й Адаць, Буба й Мілош, Адаць і Йолька, Мілош і Ребекка, Йолька й Ксавер
Проблеми взаємин учнів	Лідери й зневажені (Йолька, Адаць, Стась, Агата, Буба)
Взаємини учнів і вчителів	Учні ліцею (Буба, Адаць, Мілош, Йолька, Зузка, Агата та інші) та вчителі (Редбулька, Пандемія, Шварценегер, Гібсон, Сокира та інші)
Взаємини дорослих: успішні й неуспішні люди	Успішні (батьки Буби, так їм здається), баба Рита, Манчаки (прагнуть виділитися, бути успішними в очах інших), батько Агати, пан Клеменс («вони не нашого кола»)
Люди й тварини	Орнітологія й Мілош, Добавка й Буба та її рідні, котяча любов пані Коробової

- Які із зазначених проблем, по-вашому, для Буби є

найбільш важливими? Чому?

Яку роль у житті дівчини відіграє випробування коханням?
Чому «козирним королем» для неї став саме Мілош, а не

Адась?

«Повернення з ліцею перетворилося для Буби на найприємнішу частину навчального процесу. Вона навіть перестала вдавати, наче не помічає Мілоша, який зненацька виростав на її шляху. Навпаки. Дівчина шукала його поглядом відтоді, як застібала блискавку на куртці. Він ніколи її не підвів. Чекав завжди в тому самому місці, креслячи носакон черевика таємничі знаки на рештках брудного снігу. Потім приєднувався до Буби, і вони разом простували вулицею аж до її мікрорайону. З Мілошем було інакше, ніж із Адасем. Дівчина не відчувала збентеження, вигадуючи оповідки, яких ніколи не почує Адась, бо Бубі не хотілося, щоб про них дізналися всі. Зате Мілош не лише ставився зі зрозумінням до всього, що відбувалося на Звіринецькій, а й сам розповідав, що діється на Ружаній, а точніше - у порослій виноградом віллі, яка влітку ховалася в гущавині шипшини. Буба раділа, бо життя Бродзевичів нагадувало життя її власної родини, проте дівчину не полишало враження, що Мілошеві батьки приділяли йому більше уваги, з його думкою завжди рахувалися, тоді як з нею...»; «Кінець зими перетворився для Буби на початок весни.

Віднедавна все, крім родинного життя, здавалося їй чудовим і надзвичайним. Прогулянки з Мілшем за місто з біноклями в зелених футлярах, спільне розв'язування математичних задач, піца, яку вони їли завжди за тим самим столиком, і навіть обіцянка шкільної дискотеки, куди збирався піти весь клас...

Виглядало так, ніби зненацька всі потаємні мрії почали здійснюватися. Пані Коропова не могла надивуватися, що Буба так «подорослішала». Ольга, завітавши якогось дня зі своїм верескливим Францішеком, глянула на сестру так, немовби збиралася запропонувати їй роль у фільмі «Щаслива ліцеїстка», у якому була сценографом»; кохання перетворило Бубу на красиву дівчину, вона нарешті почала інколи замінювати джинси й мартенси сукнею: «Коли Буба вийшла із приміркової, старий зробив висновок, що його онука нічим не відрізняється від усіх кралечок, яких він звик бачити по телевізору. Ну, може, тим, що жодна з них насправді не така красуня й не вміє так чудово грати в бридж, - подумав він, ніжно вдивляючись у щасливі Бубині очі, синіші, ніж її джинсова сукня»;

«- Дурненька! Дурненька красуне, - швидко виправився Мілош. - Я чекав лише на тебе. І ти про це добре знаєш, правда? Але я тебе не впізнаю.

Я й не сумнівався, що ти найвродивіша на світі, але зараз волів би, щоб ти була звичайніша. Бо тоді... - Що тоді? - злетіли пухнасті вії. - Бо тоді ти найвродливіша лише для мене, - прошепотів хлопець»; «З-над Мілошевого плеча Буба бачила небагато. Хіба що здивовану Йольку, яка пильно міряла поглядом скромні сантиметри Бубиної сукенки, немовби та могла відповісти на всі її запитання. Помітила й Адася, який, угледівши її, припинив жувати й здається, проковтнув жуйку. І музикантів, які підштовхували одне одного, побачивши Бубу. І ще кількох однокласниць, які недовірили хитали головами. А тому не бачила більше нічого, бо її підхопила ніжна балада, у якій розповідалося про чиєсь щасливе кохання. Мілош теж мовчав. І лише коли стихла музика, прошепотів якісь чарівні слова, і Буба, зашарівшись, радісно глянула на нього. - І завжди будеш моїм синім дроздом, - закінчив він, надягаючи Бубі на палець перстеника із блакитним камінцем. Бо з усіх птахів на світі Мілош найдужче любив синього співочого дрозда».

Чи можемо ви з впевненістю сказати, що кохання Буби і Мілоша - це на все життя?

Коли Мілош був у Фінляндії, куди вони з батьком поїхали в науковий табір, гороскопи не брехали. Та щойно повернувся — і все змінилося. Ніби там, у північних широтах, хлопець замерз або впав у якусь полярну сплячку, котра перетворила його на крижину. Траплялося, що він відтавав, очі знову блищали й Мілош сміявся колишнім сміхом. Таке відбувалося завжди, коли в розмові згадувалося ім'я Ребекки, з якою він познайомився в таборі. Спершу Буба цього не помічала, а навіть коли щось і підозрювала, то відразу картала себе за дурні ревнощі. Та коли невидима Ребекка зробилася всюдисущою, приєднуючись до них на кожному побаченні, Бубині занепокоєння зросло. І нарешті, затьмарило будь-які радощі від канікул. Бо дівчина зрозуміла, що з Фінляндії Мілош повернувся не сам. У нього на плечі продовжувала висіти ота злощасна нова знайома, яка на всьому зналася щонайкраще. А навіть коли й не на всьому, байдуже, якщо це згадка про Ребекку, а не Бубина присутність запалювала в Мілошевих очах іскорки ніжності. Коли Буба намагалася легенько натякнути, що віднедавна вони зустрічаються втрьох, Мілош ображався й звинувачував її, що та поводить як дитина. Те, що її почуття сприймали як дитинні капризи, ще більше поглиблювало розпач, і невдовзі Бубина ситуація зробилася просто-таки нестерпною. Дівчина могла змінитися заради Мілоша, але при всьому бажанні не здатна була перетворитися на справжню студентку, переможницю конкурсу «Міс Академікус», незрівнянну плавчиню, скелелазку, топ-модель і волонтерку, котра у вільний час співає із групою джентелів «Місис Бейманд».

— Ребекка професіонально фотографує, — захоплено розповідав він.

— На таке дерево Ребекка видирається без страховки.

— А знаєш, що її навіть птахи не бояться? — Мілош аж нетямився від захвату.

Отак дівчина дізналася, що існують Ребекки, які народилися для того, щоб Буби не могли спокійно спати.

Дідусь дотримувався іншої думки.

— Гарний мені орнітолог! — пирхав він зневажливо.

— Хай поспостерігає за лебедями, тоді зрозуміє, що в житті найважливіше!

— Може, це в нього тимчасово? — тішила себе ілюзіями Буба, з надією поглядаючи на діда.

— Тимчасовим буває хіба що самогон замість віскі, — категорично відповів старий. — І в такому випадку треба йти на різні поступки. А в коханні на компроміс погоджуються лише дурні або бридкі на вроду дівчата, — закінчив він.

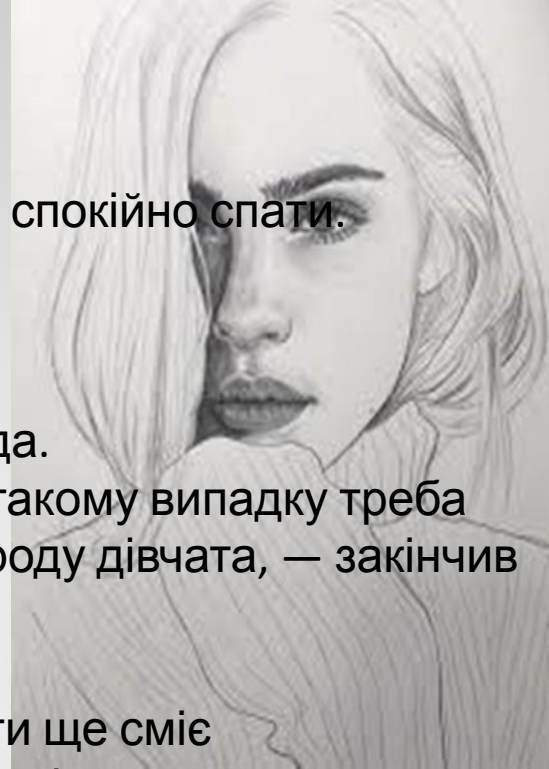
— Ти ж казав, що бридких жінок не буває, — розчаровано мовила Буба.

— Я таке казав? — дід здавалося, був приємно здивованим. — От тобі й маєш! А твоя мати ще сміє стверджувати, наче я не джентльмен! — обурився він, повертаючись до своєї улюбленої пліткарської газетки.

Після тієї розмови Буба посмутнішала ще більше. За якийсь час до неї примчала Йолька із сенсаційною новиною, що бачила Мілоша на концерті з тією класною кралею, чия фотка була в останньому номері журналу «Врода+». Буба прикинулася знудженою, даючи Йольці зрозуміти, що вони з Мілошем саме відпочивають одне від одного.

— Ага, відпочиваєте... — Йолька співчутливо покивала головою й так міцно обійняла Бубу, ніби та щойно втратила близьку людину й стояла над її свіжою могилою.

Це був дуже невеселий день, зате він поклав край Бубиним стражданням. Щойно Йолька пішла, Буба збігала до поблизького кіюску. Купила останній номер «Вроди+». Удома вирізала фото Ребекки з рубрики «Як я досягла успіху». Поклала його на столі й кілька хвилин вдивлялася в усмінене обличчя суперниці. Думала, як можна помститися цьому клаптикові паперу, і дійшла висновку, що аж ніяк не прагне помсти. Вона продовжувала любити Мілоша, але раптом їй розхотілося бігати за ним під час прогулянок лісом, щоб вислуховувати

Буба вирішила, що настав час позбутися всього, що нагадувало про її велике кохання. Дістала зі столу поштівки від Мілоша, листики й орнітологічні карти. Спільні фотографії, два музичні диски, які вони разом слухали й фотку усміхненої Ребекки. Притягла велику материну торбу й покидала туди любі серцю пам'ятки. На торбі був відповідний напис: «Мінус 70 % на все!». — Навіщо мені таке кохання? — думала Буба, квапливо натягаючи кросівки. — Уцінене, як мамині корсети? Непотрібне, бо замале. Затісне, бо чуже... Я не хочу щодня перетворюватися на Ребекку. Не хочу вдавати, що моє щастя залежить від кількості яєць, відкладених сірою гускою чи якоюсь іншою птахом... Від завтра почну нове життя, — вирішила вона, тихо відчинивши двері. — Ти кудись виходиш, Бубо?

Зі спальні визирнула мама в кумедному корсетику. Вона скидалася в ньому на підстаркувату балерину.

— Винесу сміття! — відгукнулася донька. — Бо вже багато накопичилося.

— До речі про сміття, — мама ледь зніяковіла. — У мене є кілька непотрібних футболок. Ще зовсім добрих. Може, хочеш? Бо на тому розпродажі якось нічого для тебе не було. — Звичайно, — відповіла Буба, невиразно всміхнувшись. — Згодяться, — сказала вона, залишаючи маму в чудовому настрої, типовому для людей, переконаних, що вони когось ущасливили.

Лише пізно ввечері, коли ніщо не віщувало жодних відвідин, а читання в ліжку «Ста років самотності» ставало щораз важчим, хтось легенько постукав у двері.

— Не спиш? — запитала мама. — Бо, розумієш, — швидко заговорила вона, і її обличчя порожевіло від крему чи, може, сорому, — я собі подумала, що по-дурному якось вийшло з тими футболками. Підемо завтра разом по крамницях, хочеш?

Очі Буби засяяли. — Звісно! — прошепотіла дівчина. — То підемо, — рішуче заявила мама.

— Тато гніватиметься, — нагадала Буба. — Мужчини для того й існують, щоб гніватися на жінок, які розкидаються грішми, — змовницьки підморгнула мама. — Крім того, ми ж не шикуватимемо, а боротимемося таким чином із чоловічим фінансовим деспотизмом, — закінчила вона. І Буба вирішила, що ця тирада могла б стати гаслом на феміністичній маніфестації. — Я з тобою згодна, — серйозно сказала дівчина, і мама вийшла з її кімнати так,

Проблеми взаємин

учнів

Однокласники Буби

Адась – перше кохання і «нещастя» Буби. Нездатний відрізнити справжніх почуттів від легковажних захоплень. Не вміє цінувати почуття Буби. Особливо не переймається навчанням. Не завжди прагне зрозуміти однокласників.

Йолька – легковажна красуня, зайнята своєю зовнішністю. Не обтяжена особливим інтелектом. Запустила навчання. Прагне особливої уваги. Її захоплення порожні і несерйозні.

Агата – дівчина, яка чудово розуміє, що такі сімейні проблеми, адже її мати зраджує батькові, той випиває і б'є доньку. Вона не може переодягнутися на фізкультуру, оскільки боїться, що побачать сліди побоїв. Уміє бути справжнім другом.

Мілош – однокласник, який серйозно захоплюється орнітологією. Здатний на співчуття і підтримку. Завжди виявляється поруч, коли потрібно. Без слів розуміє друзів. Робить усе по-справжньому, а не напоказ.

Стась - вміє тримати удар, не підлаштовувався під думку загалу; прийшовши до ліцею, він відразу став посміховиськом, але цим не переймався, згодом виявилось, що він - кращий учень ліцею і одночасно вже талановитий студент, успіхи в навчанні якого були відзначені поїздкою до Сполучених Штатів Америки.

К. Кусько. Ілюстрація до роману Б. Космонської «Б...

СТАС (розділ «НОВАЧОК І ДОБАВКА») Прокоментуйте епізод

Новенькому в класі не велося. Крім Мілоша, який, нарешті, пригадав собі про існування школи («Я був у крутезному студентському таборі», — поблажливо похвалився він Бубі, добравшись, нарешті, до парти). Усі з радістю прийняли Нового, бо схоже було, що із хлопця, котрий виглядав повним тюхтієм, можна досхочу нареготатися.

Мілош не кепкував з нього, він, здається, взагалі не помітив новенького. Відтоді, як познайомився з Ребеккою, бачив лише її та щомиті поглядав на годинника. Навіть Редбулька це зауважила, бо час від часу питала: «Ну що, Бродзевич, скільки ще хвилин до канікул?».

— Не переймайся ним, — радила знічев'я Йолька, якій постійно вдавалося впіймати Бубу на тому, що вона сумно позирала в бік Мілоша. Буба зненавиділа фразу «Не переймайся ним», бо щоразу, як її чула, до неї поверталися спогади про розрив, який стався без жодної причини, якщо на мить забути про Ребекку.

Забудеш тут про неї, — думала Буба, — якщо ця красуня невидимкою приходить до школи разом з Мілошем і, мабуть, оселилася в цьому нещасному годинникові, з яким у хлопця встановився постійний зоровий контакт.

А Новий робив усе, щоб хлопці класно розважалися. Усе, тобто нічого. Він не вмів лаятися. Поганенько їздив на велосипеді, не кажучи вже про те, що велик у нього був лажовий, з нульовою кількістю передач. А на футболці не було карлючок Пшема Бокса, і це відразу кидалося у вічі. Зрештою, автограф однаково б не допоміг, оскільки новенький виглядав на фізкультурі настільки безнадійно, що до кола кепкувальників приєднався навіть Шварценеггер.

— Дурко цей Новий, — поділився своїми спостереженнями Адаць Куницький. — На його місці я приніс би звільнення з фізри.

— А може, хворий не він, а вся ця ваша олімпійська компанія? — втяла Буба, яка ще не забула про власні проблеми на уроках Шварценеггера.

Адаць лише плечима стеноув. Не міг утямити, що такого сталося з Бубою, яка ще недавно безпомильно вибирала собі друзів. Щоправда потім, коли почала рахувати пташині пера із цим дивакуватим Мілошем, Адаць зрозумів, що з нею щось не те. Та лише зараз, коли мова зайшла про Нового, виявилось, що у виборі друзів Буба геть

Агата: «Повір мені, - видушила вона гірко, - інколи мені хочеться, щоб мене не помічали. Я... я так часто молюся про це... Бачиш? Цей синець... - з куртки висунулася рука Агати з величезним крововиливом. - Або ось тут, на шиї... - вона розв'язала шарф і Буба із жахом помітила сліди чиїхось сильних пальців, - це доказ, що не завжди можна сховатися... Від власного батька, - закінчила Агата з ледь помітною іронією.

І ця іронія була важча від найважчого каміння, яке Буба досі зустріла на своєму шляху»; «Мабуть, не знаєш, що в цій ситуації сказати, аби не виглядати по-дурному? - посміхнулася Агата й знайшла Бубину долоню, прикриваючи її власною, холодною рукою. - То не кажи нічого, бо навіщо? Ти класна, тільки життя зовсім не знаєш. Тобто, - докинула вона за хвилину, - тобі знайомий інший біль. Такий... людський.

А мій - нелюдський, - закінчила вона, жбурляючи горобцям шматок черстої булки. - Ну, не рюмсай, -Агата відгорнула неслухняне волосся з Бубиною обличчя й погідно дивилася на неї. - Мій батько п'є, тому все цим і закінчується. Але інколи він буває тверезим, і тоді на світі немає кращого батька. - А часто він буває тверезий? - у Бубиному питанні жевріла надія. - На жаль, ні. Частіше він п'яний. Це хвороба, а він занадто слабкий, щоб лікуватися. - Ти могла б прийти до мене, втекти... - Буба міцно схопила худі Агатині руки й благально вдивлялася в подругу. - Від цього не втечеш. Ну, і в мене ще є брат. А хто його захистить, якщо я сховаюся в тебе?»; «- Мабуть, який-небудь є, - Агата глибоко замислилася й мовчала. Горобці вже помирилися й виїдали крихти, розсипані в грязюці, змішаній зі снігом. - Є якісь блакитні й оранжеві телефонні лінії, психологи, лікарі...

Але є проклятий, дурний сором, який примушує тебе не ходити на фізкультуру, щоб ніхто не побачив твоїх синців, не носити коротких рукавів і викотів. І мовчати, бо коли скажеш забагато, про тебе говоритимуть «дочка алкоголіка». Неважливо, що ти відчуваєш. Завжди будеш гіршою. Неважливо, що ти читаєш. Навіть ті, хто в очі книжок не бачать, зате їхні тверезі батьки готують їм уранці сніданки, дивитимуться на тебе, як на патологію, покидька суспільства. А найгірше, що дочці алкоголіка завжди гірше, ніж йому самому! Я волю нікому про це не розповідати, - тихо зізналася Агата. - Тим більше, що батько... - вона замовкла. - ...що твій батько? - Буба підхопила ці слова, як кволу рослинку. - ...що він ще десять років тому був чудовим хірургом. А зараз, коли його позбавили ліцензії, а в мами кожні два роки новий коханець, він зовсім змінився. У нього налиті кров'ю очі, збільшена печінка, постійне похмілля й професія «алкоголік».

Редбулька зневажливо відреагувала на їхнє запізнення. Вчителька саме представила класу новенького, який на перший погляд складався із самих веснянок.

— Вашого нового товариша звать Сташек. Поставтеся до нього доброзичливо, — звично наказала вона. — О! Як добре, що ви нарешті згадали про школу! — Учителька промовисто глянула на годинник. — Щоправда, ваша відсутність аж ніяк не позначилася на середньому розумовому рівні класу, проте зараз виразно підвищився рівень естетики. Особливо завдяки панні Йоланті.

Йолька посміхнулася, дякуючи Редбульці за комплімент, а Буба була переконана, що вже перший Йольчин твір стане для вчительки мітлою, на якій та злетить до вершин критики із силою чотирьох відьом із брелочка.

— То ти нічого не чула? — Адасть недовірливо глянув на Бубу.

Вони поверталися зі школи тією самою дорогою, якою колись часто гуляли удвох. Зараз теж ішли поряд, але були вже не разом. Проте нині Бубі це анітрохи не заважало.

— Справді нічого? — великі Адасеві кроки завмерли на тротуарі й Буба наздогнала його. — Агата вже місяць, як у тому центрі! Вона сама так вирішила! Кажуть, поліція знайшла в її рюкзаку наркотики. Ну, і ще якісь інші речі. Наче крадені. І всі кажуть, що Агата вирішила краще зголоситися до центру, аніж потрапити до виправної колонії.

Певне, Адасть перейняв від Йольки химерну потребу ділитися чужими нещастями, — подумала Буба. Але плітки зробили своє. Вересневе сонце сховалося за дахом спортивного центру, а холодний вітер неприємно війнув Бубі в обличчя.

— Агата не злодійка, — видушила вона, силкуючись говорити спокійно. — І не переказуй злостивих слів різних там «усіх», бо може трапитися, що потім почуватимешся незручно.

Йшли мовчки. Адасть був ображений, що Буба відразу викинула його сенсаційні новини до якогось невидимого смітника.

А саму Бубу пригнічувало й сердило те, що Агата нічого їй не розповіла. Не поділилася своїми проблемами.

Звісно, що це тобі не пончики, якими дівчата разом ласували на школі, а тільки пуд солі, — сумно думала вона.

Що найбільше вразило і засмутило Бубу?

и й

ДЕНЬ НАРОДЖЕННЯ

— Буба? — голос Мілоша в слухавці здавався несміливим, навіть трохи дитячим. — Привіт! — повторила дівчина голосніше, щоб хлопець не сумнівався. — Заскочиш увечері? У мене нині день народження. — Сьогодні? — здивувалася й навіть трохи засоромилася Буба. Зовсім нещодавно вона очікувала б цього дня, заздалегідь приготувавши сюрприз. Але зараз подарунка для Мілоша в неї не було, і дівчину мучили докори сумління. — Ага, — підтвердив Мілош. — Буде кілька знайомих. Нічого особливого. Мама спекла сирник, який ти так любиш. — Прийду, — пообіцяла Буба. — Тоді до вечора. Проблему з подарунком вирішила просто. Вишуканий зошит, який вона збиралася призначити для щоденника, було прикрашено написом «Орнітологічні нотатки». На обкладинці Буба приклеїла фото лежня, яке дивом вціліло відтоді, як дівчина вирішила позбутися всього, що нагадувало про Мілоша. Вона запакувала зошита в екопапір і почала підписувати листівку: «КРАЩЕ СИНІЦЯ В ЖМЕНІ, АНІЖ ЖУРАВЕЛЬ У НЕБІ». Це для мене побажання, а не для нього, — невесело подумала Буба й за кілька хвилин придумала новий текст: «У ПОШУКАХ РАЙСЬКОГО ПТАХА НЕ ЗАБУВАЙ ПРО СПІВУЧОГО ДРОЗДА». Але й ці слова видалися дівчині недоречними. — Знову бажаю чогось

-Гм, нівроку злостива з мене поетка, -здивувалася Буба й безжально викинула віршика до смітника. «Бажаю Тобі, щоб у свого бінокля ти завжди помічав рідкісні екземпляри, проте не забував про звичайних горобців. Завдяки їм світ теж стає кращим», - написала вона й полегшено зітхнула. Підбадьорена своїм побажанням для Мілоша, Буба поклала картку до подарунка. І здивувалася, бо це й були всі її приготування до дня народження. Вона вирішила не вбирати спідничку, а йти, як звичайно, у джинсах. Волосся зібрала у хвостик. Протерла ганчірочкою мартенси й навіть досить помітна пляма на джинсах не зіпсувала їй настрою. Зрештою, — втішала вона себе дорогою до зупинки, — я туди йду, щоб побути декілька хвилин у тіні славнозвісної Ребекки. (...) -Добре, що ти дала Мілошеві другий шанс, — пані Бродзевич привітно глянула на дівчину. — А він буде невдахою, якщо його змарнує.- Я не знайома з Ребеккою, -тихо зізналася Буба. -І трохи непокоюся, що ми не надто одна одній сподобаємося.- То Мілош тобі нічого не сказав? — пані Наталія припинила знущатися з помідора. — От уже два тижні, як він купує один квиток у кіно й самотою мандрує тими своїми трясовинами, наче журавель, що отримав відкоша від чаплі, — засміялася вона, проте це пролунало не дуже весело.-

— Я гадала, що тут буде купа народу. А це більше схоже на побачення... — Я запрошував Сироту, але виявилось, що він нині зайнятий, — знизав плечима Мілош. — Навмисне не хотів тобі казати, що ми будемо лише вдвох. Бо ти, мабуть, узагалі б не прийшла. — Не знаю, — щиро відказала Буба.

- Із Ребеккою якось так вийшло... - Мілош затнувся. Точніше не вийшло, — уточнила Буба. — Так, справді. Сам не розумію, чому. Не знаю, що я зробив не так, — оскаржився хлопець. -А ти й не зробив нічого поганого. Так буває. -Ти переконана? І можна когось покинути просто так? Без будь-яких причин?

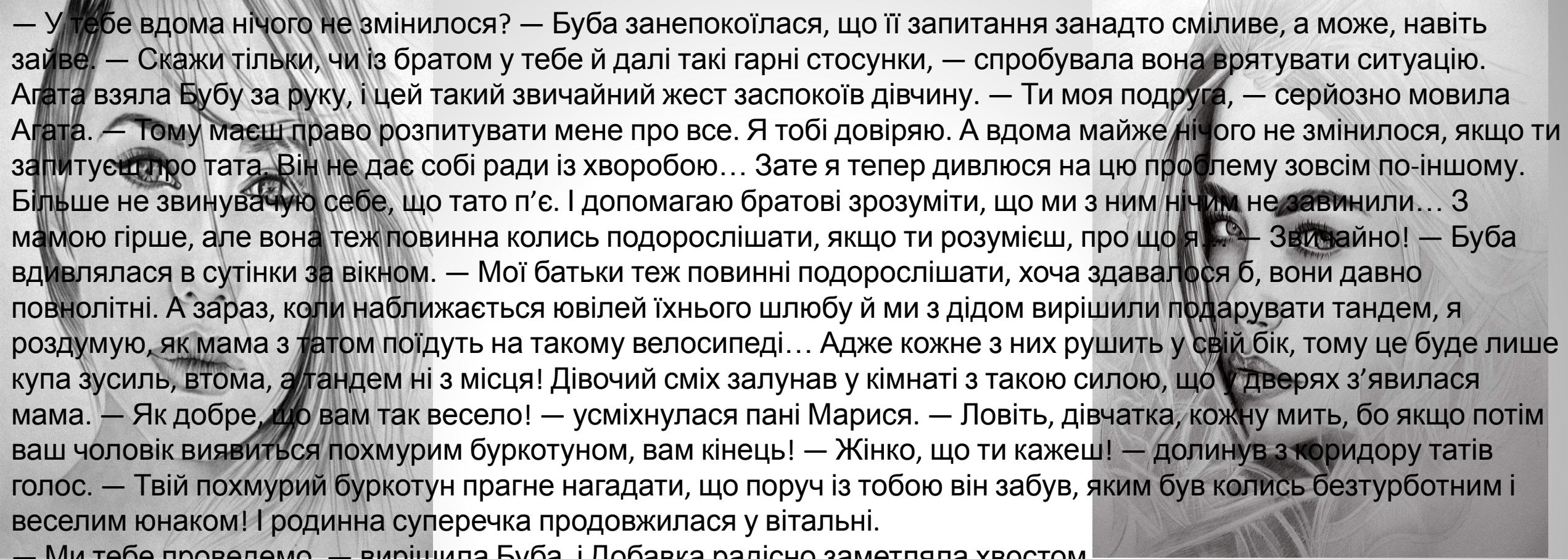
Буба серйозно кивнула, і Мілош знітився.

-Авжеж, - похнюпився хлопець. - Я ж бо сам учинив так із тобою. -І, як бачиш, я не лише пережила це, але завдяки цьому почала краще розуміти себе та інших. — Яких це інших? — поцікавився Мілош. — Таких, як ти. Покинутих, — пояснила Буба і з апетитом, якому міг би позаздрити будь-хто, узялася за канапки, особливо налягаючи на прикрашені помідором.

Вони йшли повільно, зачаровані зимовим сном, у який западало місто. Тротуари були вкриті тоненькими сніговими килимками, на яких залишалися сліди двох пар черевиків.

«Ми ніби йдемо разом, а все-таки поодинці, - подумала Буба. - Я саме подумав, що нині все було, як раніше, - озвався Мілош, позираючи на неї. - Було дуже гарно, але вже не так, як колись, - заперечила дівчина. - А якщо я дуже-дуже старатимусь? - Мілош зупинився й почав зав'язувати черевики. - Як раніше? - Складне запитання, - відповіла Буба. - І я не можу тобі відповісти отак на тротуарі. - То станьмо на дорозі, - пожартував хлопець, але усмішка відразу зникла з його обличчя. - Авжеж, -прикусив він губу. - Спершу я зробив тобі боляче, а зараз пропоную палке кохання. - Не в тому справа, - Буба заперечно похитала головою. - Люди завжди граються в гру «пекло-рай». Іноді не можуть без цього жити. Але мені здається, що зараз я потрібна тобі, бо ти залишився сам. Розумієш... порожнеча, яку треба заповнити, аби не страждати. А я так не хочу... Залишимося друзями. Так буде краще»

- У чому, на ваш погляд, полягає мудрість у відновленні стосунків з Мілошем?
- Чи є це свідченням її дорослішання?

— У тебе вдома нічого не змінилося? — Буба занепокоїлася, що її запитання занадто сміливе, а може, навіть зайве. — Скажи тільки, чи із братом у тебе й далі такі гарні стосунки, — спробувала вона врятувати ситуацію. Агата взяла Бубу за руку, і цей такий звичайний жест заспокоїв дівчину. — Ти моя подруга, — серйозно мовила Агата. — Тому маєш право розпитувати мене про все. Я тобі довіряю. А вдома майже нічого не змінилося, якщо ти запитуєш про тата. Він не дає собі ради із хворобою... Зате я тепер дивлюся на цю проблему зовсім по-іншому. Більше не звинувачую себе, що тато п'є. І допомагаю братові зрозуміти, що ми з ним нічим не завинили... З мамою гірше, але вона теж повинна колись подорослішати, якщо ти розумієш, про що я... — Звичайно! — Буба вдивлялася в сутінки за вікном. — Мої батьки теж повинні подорослішати, хоча здавалося б, вони давно повнолітні. А зараз, коли наближається ювілей їхнього шлюбу й ми з дідом вирішили подарувати тандем, я роздумую, як мама з татом поїдуть на такому велосипеді... Адже кожне з них рушить у свій бік, тому це буде лише купа зусиль, втома, а тандем ні з місця! Дівочий сміх залунав у кімнаті з такою силою, що у дверях з'явилася мама. — Як добре, що вам так весело! — усміхнулася пані Марися. — Ловіть, дівчатка, кожну мить, бо якщо потім ваш чоловік виявиться похмурым буркотуном, вам кінець! — Жінко, що ти кажеш! — долинув з коридору татів голос. — Твій похмурий буркотун прагне нагадати, що поруч із тобою він забув, яким був колись безтурботним і веселим юнаком! І родинна суперечка продовжилася у вітальні.

— Ми тебе проведемо, — вирішила Буба, і Добавка радісно заметляла хвостом.

Йти вулицею було важко через негоду й мокрий сніг. — Я саме подумала, що мені подобається, коли ти смієшся, — Буба оминала калюжі, щоб не промочити мартенси. — Мені теж. Знаєш, окрім тебе у мене є ще три подруги, — сказала Агата, зупинившись біля підталого сніговика. — Їхнє завдання — подбати, щоб у мене був гарний настрій. — Як це, крім мене? — у Бубі ворухнувся хробачок ревності. — А отак! — засміялася Агата. — Але ти не повинна через них перейматися. Я познайомилася з ними там, у центрі. — І нічого мені не сказала. Як їх принаймні звати? — У них однакові імена. Свідомість, Свідомість. І третя... — теж Свідомість, — закінчила Агата, а Буба глянула на неї з повагою і захватом. Їй раптом здалося, що цієї нової Агати вона зовсім не знає, але захоплюється нею. І нізащо не хоче втратити... Слова, немов сніжинки, — думала Буба. — Коли торкаються нашої шкіри, можуть викликати радість або відчуття холоду. А потім зникають. Мовчанка краща, ніж слова, бо звільняє місце для

- Як ви розумієте думку Буби про те, що **«мовчання - це погода для дружби»**?
- Яка з важливих проблем сьогодення звучить у словах Агати: **«Я вперше зустріла людину, яка не кричала, не лякала, а намагалася вислухати. Якби люди знали, скільки від цього залежить, жити було б легше й приємніше»**?

ТРОЯНДА ЗАМІСТЬ КОРОПА

... — Цього свят-вечора кожен з нас повинен сказати, що його найдужче втішило, а що засмутило...
— Хто це придумав? — Ольга нашвидку поправила макіяж. — Я, — гордо зізналася Буба. — Як це, у нас немає коропа на свято? — здивувався тато, обшукавши холодильник. — Це теж моя ідея, — тихенько зізналася Буба, — щоб цього року дарувати коропові життя... — Зате завжди можна, Павле, запросити пані Коропову знизу, — запропонував дід. — Живих коропів Буба любить... . . .Всі охоче погодилися, а тоді настав час розповідей. — Мене найдужче засмутило те, що ми з Оленькою не могли порозумітися, — почав Роберт. — А найбільша радість, звісно, наша друга дитина. І те, що ми знову щасливі. — А я лише додаю до цього, що вчора підписала контракт, — таємничо зізналася Ольга.

— Тобі не варто зараз працювати... — заперечила мама, але Ольга зупинила її. — Контракт на участь в передачі... «Щаслива вагітність»! — Клас! — зрадів тато. — І я про це дізнаюся останнім? — Так, бо це передача на твоєму каналі, а я хотіла домогтися чогось сама, — пояснила дочка, вислуховуючи поздоровлення. Бубу не довелося довго просити.

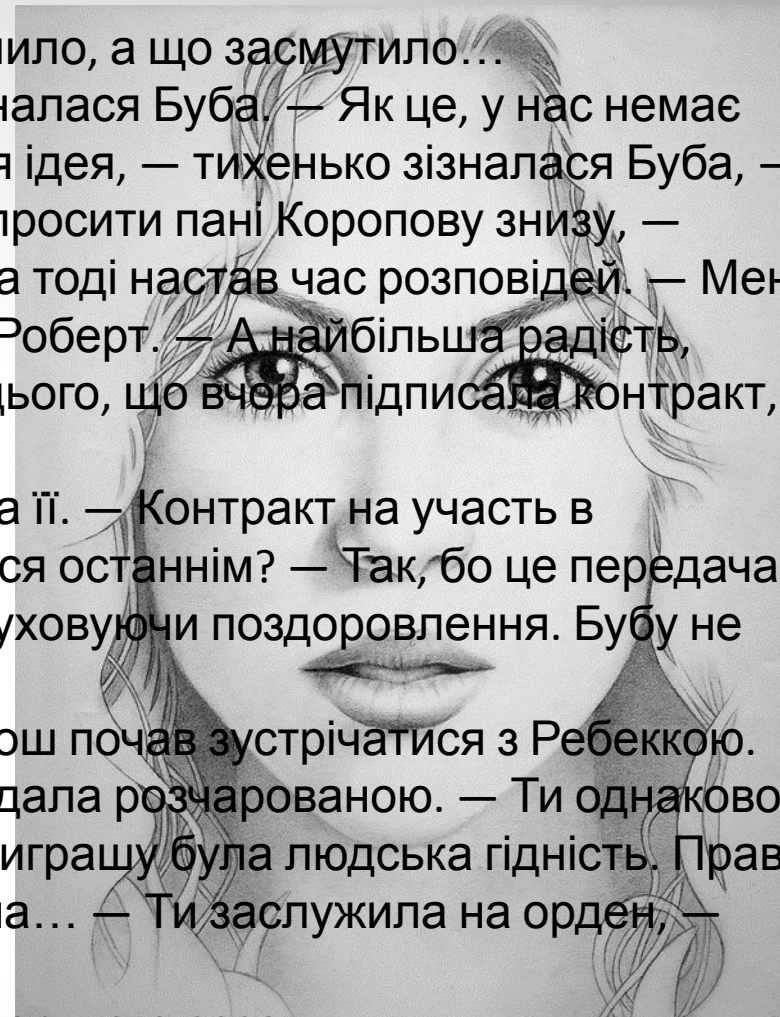
— Якщо згадати неприємності, то... Ви ж знаєте. Мені було прикро, коли Мілош почав зустрічатися з Ребеккою. Зате здійснилася моя інша мрія. Я виграла в бридж! — Е-е-е, — Ольга виглядала розчарованою. — Ти однаково завжди виграєш в карти. — Це дещо інше, — примружилася Буба. — Ціною виграшу була людська гідність. Право на власний костюм і звичайні щоденні радощі. До того ж, я перемогла Сталіна... — Ти заслужила на орден, — зворушився дідусь.

— І скажу вам, що ніколи не думала, скільки всього може трапитися під час мертвого сезону...
— Що ж, тепер моя черга, — мама поклала виделку й глянула на рідних. — Фільму не буде, але я анітрохи не шкодую. У мене однаково купа роботи, а онуки не чекатимуть на бабцю вічно. Так-так! — засміялася вона, помітивши здивування на обличчях присутніх. — Я поступово починаю відчувати себе бабусею. Може, у цій ролі я буду краща, ніж мама? — вона явно шукала підтримки від доньок, які негайно відреагували. — Ти чудова мама! — палко вигукнула Буба.

— Найкраща на світі, — додав

Чи можемо вважати Бубу головним каталізатором у вирішенні всіх проблем?

го

К. Кусько. Ілюстрація до роману
Б. Космовської «Буба»

Як ви вважаєте, чи будуть герої романів про Бубу завжди такими щасливими, якими ми їх бачимо в кінці твору? Чому ви так вважаєте? Прокоментуйте слова:

«Усе повернеться на круги своя, хоча Буба давно переконалася, що в них удома все не як у людей. Воно й добре, і водночас погано, - думала дівчина, ніжно дивлячись на рідних, які розставляли на столі нові полумиски з різною смакотю. - З одного боку, ми буваємо непередбачуваними й егоїстичними, з іншого - уміємо в скрутну хвилину знайти в собі стільки любові до близької особи, якщо вона її потребує...»

Розділ «ТРОЯНДА ЗАМІСТЬ КОРОПА»

Поясніть назву розділу.

Чому такою щасливою виглядала у святвечір Буба?

Що вона запропонувала для членів своєї родини?

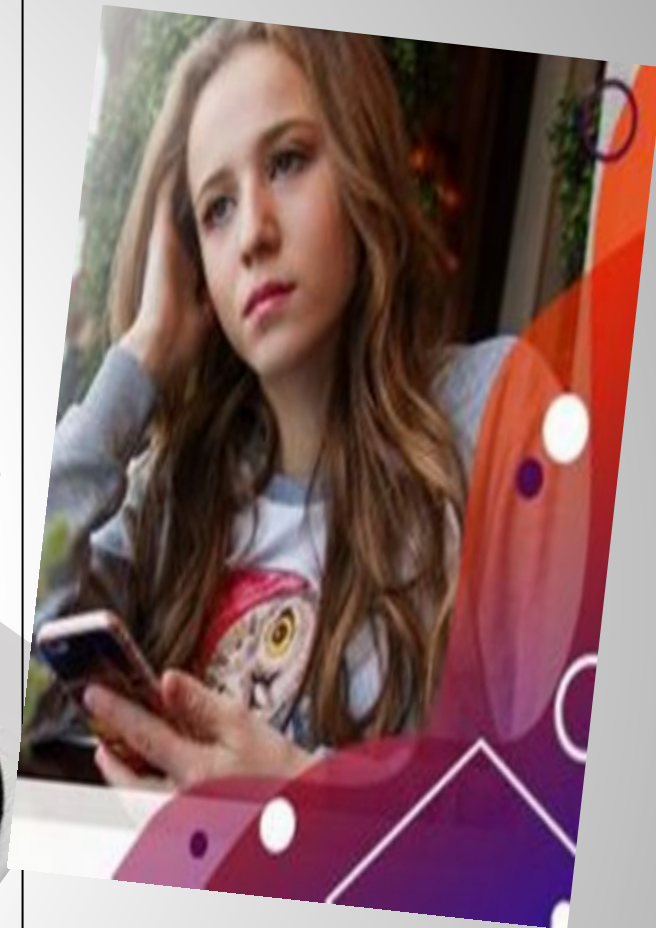

«Покажи, онучко, свій подарунок, - попросив дідусь. - Гляньте, - якимсь дивним тремтячим голосом озвалася Буба. - У цій вазочці лежить яєчко лежня... Це доказ того, що він живе в Котанському гаю. Можна сказати, справжній скарб... - Дайте відгадаю, від кого це, - посміхнувся дід Генрик. - Лежень... лежень... - замислився тато. - Але ж це надзвичайно рідкісний птах! - Яйце? Але ж, здається, це не те свято! - зауважила мама. - Більш доречно було б на Великдень... - Не обов'язково! - Буба обережно поставила вазочку. - Скажу вам лише, що для Мілоша ця начебто дрібничка важливіша від усіх Ребекк на світі. - Але напевне не від тебе, доню, - здогадався тато, і Буба не знала, як приховати рум'янець, який раптом спалахнув на її щоках, нагадуючи пурпурове небо, котре віщує морозяну ніч... Ні! Швидше, червону троянду, яка р

серці»

- Який сенс має різдвяний подарунок Мілоша Бубі?
- Поміркуйте, чому саме цими словами Барбара Космовська

завершує другий роман про Бубу?

- Поміркуйте, які миті життя героїні можна назвати щасливими. Створіть квітку радості Буби. Відобразіть почуття в кольорах.

Виконати тестові завдання

1. Справжнє ім'я Буби? а) Ольга; б) Марися; в) Агнешка.
2. Улюблений одяг Буби? а) джинси і мартенси; б) плаття і підбори; в) спортивний костюм.
3. Яка професія була у мами Буби? а) телеведуча; б) письменниця; в) учителька.
4. Хто підтримує Бубу у важкі хвилини? а) сестра; б) подруга; в) дідусь.
5. Улюблене заняття дідуса Генрика? а) гра в бридж і спортлото; б) полювання і рибалка; в) читання книг.
6. Чому тато не любив гостей - подружжя Маньчаків? а) були галасливі; б) засиджувалися в гостях; в) багато їли.
7. Чому мама прийшла розгнівана з батьківських зборів? а) через погані оцінки Буби; б) не знала, де навчається Буба;
8. Що зробила Буба аби Адасть прийшов до неї? а) заховала підручник з фізики; б) запросила на День народження.
9. Хто займався хатніми справами в родині Буби? а) Барташова; б) мама Марися; в) дідусь Генрик.
10. Чому в батьківському домі з'являється сестра Буби Ольга? а) щоб батьки приглянули за малим Францішеком;
б) вчергове йде від чоловіка; в) щоб допомогти матері по господарству.
11. Хто в сім'ї Буби постійно впадає в крайнощі? а) батьки Буби; б) Марися і Ольга; в) Барташова.
12. Чому фото Буби потрапило на першу сторінку газети?
а) вона була донькою Дати відповідь на питання: іджу; в) вона стала фотомоделлю.

-Який епізод життя Буби вразив вас найбільше?

Чому?

